

[Udenrigsministeren]

Øget markedsadgang er blandt de vigtigste midler til at understøtte reformprocessen i Østlandene og inddrage dem i den europæiske enhedsproces. Samtidig er det tydeligt, at den nuværende politisk-økonomiske ustabilitet i Central- og Østeuropa skal ses i tæt sammenhæng med de miljø- og sundhedsmæssige problemer, der findes dér. Disse problemer kan i et uheldigt samspil med andre omstændigheder medføre omfattende flygtningestrømme i Europa. Den danske miljøstøtteordning tillægges derfor tiltagende betydning.

Økonomisk udvikling vil samtidig kunne bidrage til at dæmpe de negative sider af den genoplussede nationalisme. Danmark vil dels nationalt gennem Øststøtteordningen, dels internationalt gennem EF arbejde herfor.

Danmark vil også arbejde for, at EF spiller en central rolle i dialogen mellem industri- og udviklingslande, politisk, økonomisk og udviklingspolitisk. Også for ulandene er øget markedsadgang og øget støtte til de fattigste lande nødvendig for at sikre fremdrift i de økonomiske og politiske reformprocesser, som mange ulande i dag gennemfører.

Økonomisk og social udvikling kan samtidig bidrage til at dæmme op for de tendenser til religiøs fundamentalisme, der i dag kan konstateres i en række lande.

Miljø

En af de største udfordringer for menneskeheden er de grænseoverskridende ødelæggelser af miljøet og de menneskeskabte forskydninger i de globale økologiske balancer. En bæredygtig udvikling på et økologisk og naturressourcemæssigt forsvarligt grundlag er en forudsætning for menneskehedens eksistens. De nationale og internationale miljøbeskyttelsestiltag skal derfor styrkes.

Miljøhensynet indgår som et væsentligt aspekt i den danske bistandspolitik, og Danmark er også gået i spidsen med oprettelse af en særlig støtteordning for miljøprojekter i Østlandene. Der er med den nye ramme for international miljø- og katastrofebistand – som ligger ud over ulandsbistanden på 1 pct. af BNI – taget skridt til at styrke det globale miljø, herunder såvel indsatsen på ulandsområdet som støtten til Central- og Østeuropa.

Det er også afgørende, at bestræbelserne for at udvide den internationale samhandel ledsa-

ges af aftaler, der sikrer, at økonomisk vækst og udvikling ikke sker på bekostning af miljøet.

Også samarbejdet om det arktiske miljø vil blive styrket.

På det globale plan har Danmark – bl.a. i forbindelse med Riokonferencen – ligget i front ved udviklingen af internationale regelsæt om beskyttelse af det globale miljø. I årene fremover bliver det afgørende at yde en særlig indsats for at sikre, at udviklingslandene og Østlandene inddrages i dette arbejde og tilslutter sig de internationale regelsæt. Danmark har med sin betydelige internationale bistand og høje miljøstandarder særlige forudsætninger for at medvirke hertil.

Dansk udenrigspolitik på vej mod år 2000

De enkelte prioritetsområder i dansk udenrigspolitik hverken kan eller skal ses isoleret fra hinanden. Der er tale om processer, der gensidigt påvirker hinanden og spiller sammen.

Det betyder på den ene side, at begivenheder eller initiativer på ét område kan skabe dynamik og udvikling på et andet.

På den anden side må man også gøre sig klart, at det ikke altid vil være muligt at tilgode alle samtlige målsætninger på de pågældende områder samtidigt. Der vil med andre ord være behov for at foretage en afvejning af forskellige hensyn og interesser i forskellige situationer. Udfaldet af en sådan afvejning må afhænge af omstændighederne i de enkelte konkrete tilfælde.

For at kunne bidrage til en realisering af disse målsætninger er der behov for, at Danmark fører en engageret udenrigspolitik baseret på bred folkelig og politisk opbakning. De nye udfordringer og muligheder må tages op.

Generelt gælder det for dansk udenrigspolitik, at den skal formes i større regionale og globale enheder. Danmarks sikkerheds-, demokrati- og solidaritetsbegreb må således udvides til at omfatte andre end den danske befolkning.

Samtidig betyder internationaliseringen på en lang række områder, at stadig flere kommer i direkte berøring med det internationale samarbejde.

Derfor skal rammerne om og de overordnede mål for Danmarks udenrigspolitik formid-